

آشنایی دانش‌آموزان با

شیوه‌های

ارائه عکس

به جشنواره رشد

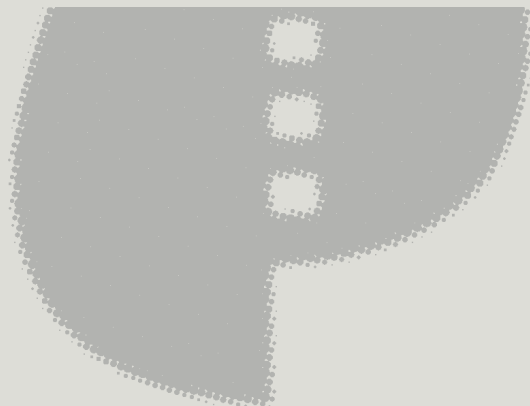
ابراهیم سیسان

عکاس

مقدمه

لذت به اشتراک گذاشتن یک عکس خوب با دیگران لذتی وصف‌ناشدنی و شاید یکی از انگیزه‌های اصلی عکاسان برای رویکرد به هنر عکاسی است. آنچه در این مقاله به آن خواهیم پرداخت مربوط است به مبحث فنون عرضه و نمایش عکس. عرضه یا ارائه عکس یکی از مراحل مهم هنر عکاسی و به عبارتی هدف نهایی آن محسوب می‌شود. این کار ظرایف و ویژگی‌هایی دارد که اطلاع از آن‌ها به عکاسان کمک می‌کند تا به شیوه مناسب و مؤثرتری اثر هنری خود را ارائه دهند و به نمایش بگذارند.

کلیدواژه‌ها: جشنواره، عکس، فنون عرضه و نمایش، دانش‌آموز

۱. عکس از رضا دقتی

۲. نمونه‌ای از مجموعه عکس

**بسیاری از
عکاسان آگاهانه
به سراغ یک
سوژه می‌روند و
از پیش‌طرحی
را برای تولید و
انتشار آن در نظر
می‌گیرند**

چگونگی ارائه عکس یک کار تخصصی است، به همین دلیل بعضی از عکاسان حرفه‌ای به این منظور از مشاوره یک ادیتور^۱ یا مدیر برنامه استفاده می‌کنند. بخشی از وظایف این فرد این است که بهترین و مناسب‌ترین عکس یا عکس‌های یک عکاس را انتخاب کند و به درست‌ترین شکل ممکن آن را برای رسانه، نمایشگاه کتاب یا جشنواره‌ای خاص ارائه نماید. مسلم است که هیچ عکاسی صرفاً به منظور انبار کردن عکس‌ها در آرشیو شخصی‌اش عکاسی نمی‌کند. علی‌رغم در نظر داشتن زمان ارائه مناسب که در جای خود بسیار حائز اهمیت است می‌توان گفت عکسی که نمایش داده نشود گویی اصلاً گرفته نشده است. شیوه نمایش عکس برعکس آنچه در نگاه اول به نظر می‌آید، مبحثی نیست که پس از انجام عکاسی و گرفتن عکس باید به آن پرداخت؛ چه، بسیاری از عکاسان آگاهانه به سراغ یک سوژه می‌روند و از پیش‌طرحی را برای تولید و انتشار آن در نظر می‌گیرند. در واقع آن‌ها بر اساس برنامه‌ای مدون گام برمی‌دارند تا از اتلاف وقت و انرژی جلوگیری کرده و زودتر به نتیجه برسند. این دسته از عکاسان برخوردی آگاهانه با موضوع مورد نظر خود دارند، و این البته به معنای در نظر نداشتن رویدادهای شانس‌ی در فرایند عکاسی نیست بلکه برعکس به این ترتیب یک عکاس آگاه، خود را بیشتر از عکاسان دیگر در معرض موقعیت‌های مناسب قرار می‌دهد تا با شانس بیشتری به استقبال موضوع برود (عکس ۱).

معمول است که عکاسان برای آغاز پروژه عکاسی خود یک مانیفست^۲ یا پروپوزال^۳ تهیه می‌کنند. هدف آن از این کار روشن کردن این موضوع است که در این پروژه هدف از عکاسی چیست؟ عکاس از چه تکنیکی برای ثبت عکس‌ها استفاده خواهد کرد؟ به چه ابزارهایی نیازمند است و این کار را در طول چه بازه زمانی خاصی و با چه برنامه‌ای انجام خواهد داد؟ شیوه ارائه آثار نیز یکی از

۳. محمدامین فنایی، عکس راه‌یافته به بخش دانش‌آموزی دوره هشتم جشنواره عکس رشد.

مواردی است که در این یادداشت‌ها به آن اشاره می‌شود. به‌طور مثال عکاسی که قصد دارد پس از پایان پروژه آثار خود را در ابعاد خیلی بزرگ ارائه کند باید از ابتدا تجهیزات مناسب را برای ثبت آن و جنبه‌های فنی این مسئله مدنظر داشته باشد و همین‌طور مکان‌های مناسب برای نصب تابلوهای بزرگ را پیش‌بینی کند. با روشن‌تر شدن اهمیت بحث ارائه، در مورد آثار هنری و از جمله عکس، اکنون اجازه بدهید با بخش‌های مختلف موضوع آشنا شویم و به بررسی دقیق‌تر آن در مورد عکس‌هایی که دانش‌آموزان می‌خواهند به جشنواره عکس ارسال کنند بپردازیم. به همین منظور از تعدادی عکس در این متن استفاده شده است که همگی آن‌ها از بین آثاری هستند که توسط دانش‌آموزان در دوره‌های قبلی برای جشنواره عکس رشد ارسال شده‌اند. امیدواریم دوستان عزیز که آثارشان را برای نشان دادن «اشتیاهات رایج در ارائه عکس» در این مقاله مورد استفاده قرار داده‌ایم دلخور نشوند و ما را ببخشند، چراکه هدف ما از این کار آشناکردن همین دوستان با قواعد و استانداردهای موجود برای کسب تجربه و نیل به موفقیت است و بس. چراکه بسیاری از دانش‌آموزان جزو علاقه‌مندان جدی دنیای عکاسی هستند و برای شرکت دادن آثارشان در جشنواره‌های عکس حتماً لازم است تا با فوت‌وفن این کار آشنا بشوند. ما سعی می‌کنیم به زبانی ساده و کاربردی به تشریح این موارد بپردازیم.

اطلاع دقیق از موضوع

بی‌تردید نمایش دادن عکس در صفحه شخصی و یا گروه‌های ارتباطی در رسانه‌های عمومی که مخاطبان ویژه خود را دارند با ارسال عکس برای یک جشنواره تفاوت‌های بسیاری دارد. اگر شما قصد شرکت در یک جشنواره عکس را دارید ابتدا باید متن فراخوان جشنواره را به‌دقت مطالعه کرده و با آگاهی کامل از آن به سراغ موضوعات مورد نظر بروید. فراخوان را خوب بخوانید. گاهی وقت‌ها قسمت‌های مختلف جشنواره بر اساس موضوع، سن شرکت‌کنندگان، نوع دوربین (تلفن همراه یا دوربین عکاسی)، از یکدیگر جدا و بخش‌بندی شده‌اند. به موضوع‌بندی بخش‌ها دقت کنید. به‌طور مثال اگر عکس طبیعت را در بخش عکس معماری ارسال کنید حتی اگر عکستان فوق‌العاده خوب باشد به دلیل عدم تطابق موضوعی متأسفانه از جشنواره حذف خواهد شد. یا اگر مشمول قاعده سنی نباشید با کنترل‌هایی که وجود دارد فرصت شرکت در جشنواره را از دست خواهید داد. فراخوان جشنواره متنی است که به‌دقت تهیه شده و علاوه بر معرفی کلی جشنواره اغلب به همه پرسش‌های احتمالی شما نیز پاسخگو است.

تک عکس یا مجموعه عکس

تعریف تک عکس واضح است، اما در مورد مجموعه عکس باید گفت مجموعه عکس معمولاً به تعدادی عکس گفته می‌شود که با محوریت یک موضوع خاص تهیه شده‌اند (عکس ۲). همان‌طور که پیش‌تر گفته شد دقت کنید که آیا فراخوان جشنواره از شما تک عکس درخواست کرده است یا مجموعه عکس؟ گاهی چند عکس که در یک قاب ارائه شده باشند مجموعه عکس در نظر گرفته می‌شود. برای اینکه حقیقتاً از شما ضایع نشود حتماً به تعریف ارائه‌شده از مجموعه عکس در متن فراخوان دقت کنید. همچنین مشخص کردن تقدم و تأخر عکس‌ها در یک مجموعه بسیار مهم است. برای درست دیده شدن مجموعه عکستان حتماً آن‌ها را شماره‌گذاری کنید. اینکه

فراخوان را خوب بخوانید. گاهی وقت‌ها قسمت‌های مختلف جشنواره بر اساس موضوع، سن شرکت‌کنندگان، نوع دوربین (تلفن همراه یا دوربین عکاسی)، از یکدیگر جدا و بخش‌بندی شده‌اند. به موضوع‌بندی بخش‌ها دقت کنید

۴. اردلان حسن علی‌زاده، عکس راه‌یافته به بخش دانش‌آموزی دوره هشتم جشنواره عکس رشد.

۵. ثنا توکلی، اثر برگزیده بخش دانش‌آموزی دوره نهم جشنواره عکس رشد.

مجموعه شما با کدام عکس شروع شده یا به اتمام برسد بر سرنوشت و معنی آن حتماً تأثیرگذار خواهد بود.

شیوه انتخاب عکس

هدف از شرکت در جشنواره مشارکت در یک رقابت گروهی، کسب تجربه و ایجاد زمینه بروز استعدادها و نهفته در وجود افراد است، اما بی تردید هیچ کس از کسب مقام برتر و دریافت جایزه ناراحت نمی شود. به طور کلی هر جشنواره ای سلیقه، هدف یا روال خاصی را مدنظر قرا می دهد به همین دلیل با مرور عکس هایی که در سالیان گذشته جزو عکس های برگزیده بوده و صاحب عناوین برتر شده اند تا حدود زیادی می توان با سلیقه آن جشنواره آشنا شد. تأکید می شود که هدف از این کار به هیچ وجه تکرار یا تقلید عکس های دیگران نیست، بلکه این کار می تواند به شما ایده هایی بدهد تا با ذهنیت مناسب تر عکس های خودتان را تهیه و برای ارسال به جشنواره انتخاب کنید (عکس های ۳ تا ۶).

همچنین برای انتخاب عکس ها با خانواده، مربی و همکلاسی های خود مشورت کنید. می توانید با تهیه یک جدول، عکس هایی را که در نهایت بیشترین امتیاز را کسب می کنند به جشنواره ارسال کنید. امروزه با توجه به رسانه ها و وسایل ارتباط جمعی موجود، ارتباط برقرار کردن با یک عکاس حرفه ای کار سختی نیست. اگر بتوانید از یک عکاس حرفه ای برای انتخاب عکس هایتان مشورت بگیرید خیلی به شما کمک خواهد شد. در فراخوان جشنواره معمولاً به اسامی داوران جشنواره اشاره می شود یا داتان باشد به هیچ وجه عکس های خود را مستقیم برای داوران جشنواره ارسال نکنید و از آن ها در این مورد مشورت نخواهید. همان طور که می دانید برای جلوگیری از هرگونه پیش داوری یا تزییع حقوق دیگران،

۶. محمدحسین دهقانیان، اثر برگزیده بخش دانش آموزی دوره نهم جشنواره عکس رشد

عکسهای ۷ تا ۹: حک کردن واترمارک روی عکس

عکسهای ۱۰ تا ۱۳: استفاده از عکس مربوط به یک خبرگزاری

همه عکس‌های ارسالی شما در دبیرخانه جشنواره کدگذاری شده و داوران جشنواره به هیچ وجه نباید نام عکاس اثری را که در حال داوری آن هستند بدانند. به همین دلیل از حک کردن هرگونه لوگو یا واترمارک اعم از نام عکاس یا نشان تجاری روی عکس‌های خود پرهیز کنید و گرنه عکس‌های مورد نظر در همان گام اول از جریان داوری کنار گذاشته خواهد شد (عکس‌های ۷ و ۸). همچنین اطلاعات ضمنی عکس قرار نیست بر روی آن نوشته شود. در صورت نیاز به ارائه اطلاعات تکمیلی بهتر است این کار در یک فایل نوشتاری جدا از عکس صورت پذیرد. توضیحات همراه عکس همچنین لازم نیست توضیح واضح باشد. این اطلاعات اغلب وقتی به کار می‌آید که به درک عکس کمک کند نه اینکه آن را توضیح دهد.

جشنواره‌های مختلف در مورد شیوه و حدود پردازش و ویرایش عکس سلیقه‌های گوناگونی دارند. با مطالعه فراخوان این مطلب را در ویرایش عکس‌هایتان مدنظر قرار دهید. گاهی تاریخ عکس برداری هم مهم است؛ چنانچه در فراخوان به این مطلب اشاره شده باشد حتماً به آن توجه کنید. همچنین ابعاد عکس‌های ارسالی و سایر مشخصات فنی آن را مدنظر قرار دهید. بعضی سایت‌های جشنواره برای عکس شما محدودیت حجم ارائه می‌کنند و مثلاً عکس‌هایی با حجم بیشتر از دو مگابایت را نمی‌پذیرند. بنابراین قبل از آغاز به ارسال، سایز عکس‌ها را به اندازه مناسب تغییر دهید. در صورت درخواست در فراخوان، برای عکس خود نامی انتخاب کنید و اطلاعات ضمنی شامل نام عکاس، مکان و زمان عکس برداری و یا سایر توضیحات مورد نظر را به شیوه خواسته شده، که معمولاً استفاده از برچسب در پشت عکس‌های چاپ شده یا یادداشت در یک فایل متنی جداگانه است، ارائه دهید. دوباره یادآوری می‌شود از نوشتن این اطلاعات بر روی عکس خودداری کنید. دقت در مواردی که به آن‌ها اشاره شد علی‌رغم زمان‌بر بودن، کار شما را آسان‌تر و در نهایت از اتلاف وقت شما جلوگیری خواهد کرد.

اصالت عکس

عکس باید حاصل کار خودتان باشد؛ یعنی شما دانش آموز هنرمند باید آن را عکاسی کرده باشید. ارسال عکس‌های زیبایی که از سایت‌های خبری یا عکاسی برداشته شده‌اند کاری غیرقانونی است و مصداق مجرمانه دارد. اصولاً وقتی عکسی به نام شما در جشنواره شرکت داده می‌شود یعنی اینکه شما خالق اثر هستید، در غیراین صورت تمامی عواقب قانونی این کار، در صورت اثبات عدم صحت این امر، بر عهده شما خواهد بود. بنابراین عکسی که حاصل کار عکاس یک خبرگزاری (عکس‌های ۱۰ تا ۱۳)، عکاس حرفه‌ای، معلم و یا یکی از اعضای خانواده شماس است اصولاً نمی‌تواند به جای عکس شما در جشنواره شرکت داده شود. هرگز عکس‌های یادگاری و خانوادگی خود را برای جشنواره ارسال نکنید. مگر اینکه به‌طور مشخص یکی از موضوعات مورد نظر جشنواره عکس یادگاری و خانوادگی باشد.

پی‌نوشت‌ها:

۱. در اینجا منظور از ادیتور (Editor) کسی نیست که به پردازش و ویرایش عکس‌ها می‌پردازد بلکه منظور مدیر هنری عکاس است که وظیفه انتخاب و ارائه آثار عکاس را بر عهده دارد.
۲. مانیفست، سند برنامه‌ها و هدف‌هایی است که در تولید فرایندهای هنری مورد نظر است. گاهی نیز به معنای اعلام بیانیه‌هایی است که توسط بنیان‌گذاران یک سبک یا مکتب هنری خاص، خطاب به جامعه هنری اعلام می‌شود.
۳. پروپوزال، طرح تحقیق یا پژوهش است که به صورت مکتوب و مدون در قالبی مشخص به شخص یا اشخاص برای بررسی و پذیرش ارائه می‌شود.
۴. در حسن ظن دوستانی که این عکس‌ها را ارسال کرده‌اند شکی نیست ولی برای جلوگیری از اقدامات مشابه در آینده، بهتر است با عواقب قانونی این کار آشنا باشیم.

زمان‌بندی

به آخرین مهلت شرکت در جشنواره دقت کنید. ارسال عکس‌ها را به دقیقه آخر موکول نکنید. به هر دلیلی ممکن است در دقائق آخر مشکلی پیش بیاید و به این ترتیب فرصت شرکت در جشنواره را از دست بدهید. ضمن اینکه در صورت داشتن فرصت کافی چنانچه اشتباهی رخ داده باشد می‌توان از امکان تصحیح بهره‌مند شد.

در پایان دوباره یادآوری می‌کنیم که بهترین شیوه و راهکار موجود برای اینکه بتوانید در جشنواره شرکت کنید مراجعه به متن فراخوان جشنواره است، و همان‌طور که پیش‌تر آمد برای رسیدن به نتیجه مطلوب می‌توان از مشورت افراد صاحب صلاحیت در این مورد نیز بهره‌مند شد. امید است با دقت و رعایت موارد مذکور آثار فاخر شما به جشنواره‌های مختلف راه یافته و جزو آثار برتر انتخاب شود و شما بتوانید طعم پیروزی در یک رقابت عمومی را بچشید و به تجربه‌اندوزی در هنر عکاسی جدی‌تر از پیش ادامه دهید.